

Gulácsy Lajos (1882-1932)

Templomi áhítat (Olasz nő arcképe), 1909

Pasztell, tempera, papír, 44x30 cm

Jelezve balra lent: Gulácsy Verona

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 46 154 EUR

*Gulácsy Lajos: Emília, 1903 körül
Hermann Ottó Múzeum, Miskolc*

Gulácsy Lajos: *Nő fejfák között*, 1914 után, magántulajdon

Gulácsy Lajos: *A varázsló kertje*, magántulajdon

Veronától a békéscsabai műgyűjtőig

Viszonylag kevés azoknak a Gulácsy-képeknek a száma, amelyekről pontos források ismertek, s amelyek kiállítási adatokkal biztosan azonosíthatók. A *Templomi áhítat* ezek közé az alkotások közé tartozik. A festményt Gulácsy az 1909-es – Fáy Dezsővel közösen tett – itáliai útja során készítette. Műveit hazatérte után az Uránia helyiségeiben mutatta be, ahol anyaga négy csoportból állt: Veronai álmok, Régi zenedarabok, Biedermeier mulatságok, Újabb impressziók. Sajnos a kiállításon bemutatott alkotásokról nem készült katalógus. A festő 1911-ben Nagyváradon, ezt követően 1912 márciusában Budapesten, Rónai Dénes műtermében megrendezett kiállításán több veronai kép is szerepelt. 1912 nyarától a Rónai műtermében bemutatott anyagot előbb Szegeden, majd Békéscsabán, Orosházán és Temesvárott is kiállította. A tárlatokhoz itt sem készült katalógus, így csak a helyi sajtóban megjelent kritikák alapján rekonstruálható töredékesen a kiállított kollekción.

Ennél azonban pontosabb forrás számunkra Gulácsynak a tárlatokon eladott műveiről készített feljegyzése. E feljegyzésekből tudjuk, hogy a békéscsabai kiállításról több művet is eladott. Többek között két munkáját a helyi gyógyszerésznek, Südy Györgynek és édesanyjának. E két mű a *Templomi áhítat* és a *Lugasban* volt. 1950-ben mindkét Gulácsy-képet védetté nyilvánították, s a legutóbbi időkig a család őrizte meg azokat.

Gulácsy 1909-es itáliai útja

Gulácsy a század első éveitől kezdve rendszeresen töltött hosszabb időt Olaszországban. 1909-ben Fáy Dezsővel Veronában, Padovában, Comóban és Cadenabbiában járt. A két festő hónapokig barangolt Észak-Itália városainak mesés díszletei között. Saját világuk minden látnivalójával sem érdekelte őket annyira, mint e múltba burkolózó városkák hangulata. Félig behunyva szemmel jártak, s szemük helyett, fülükkel keresték egy letűnt kor puha zörejeit, s szaglál-

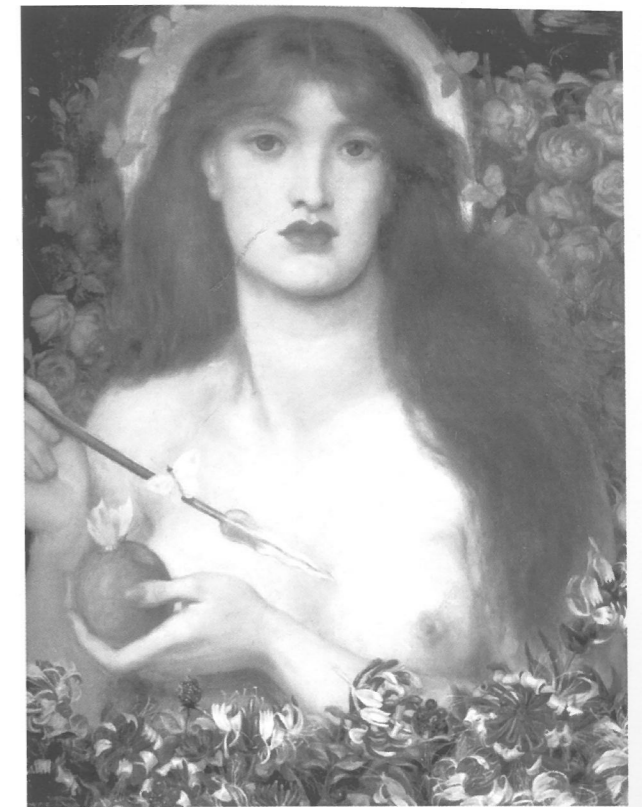
sukkal szívták magukba az ódon utcácskák áporodott leheletét. Mintha narkotikummal ringatták volna magukat álmódzásba, vissza a messzi múltba, különös emberek különös életébe.

Gulácsy képei születése körül gyakran irodalmi emlékek bábáskodtak, egy olvasmányáé, amely megéneklésre kíváncsított ki belőle. De még gyakrabban valami olyan vágyé, amelyet végigélnie nem volt módjában, s amely épp ezért mint álmkép jelent meg tudatában. Vágyódása elvágyódás volt saját világából, amelynek formái és színei durváknak tetszettek számára. Elvágyódás olyan világba, ahol semmi sem megfogható, ahol az öröm is csak „finom fátyolban jár”. Világához karaktereket is teremtett, mint például a varázslót, a katonát (Condottiere), vagy éppen a szerzetest. Ez utóbbi spirituális szerepjáték egy kivételesen szép emléke a *Templomi áhítat*.

Festő, mint szerzetes

Gulácsy képzeletét a katolicizmus misztikus szertartásai végtelenül lenyűgözték. A festő komolyan fontolgatta áttérést a római hitre. Bár nem volt hitbuzgó, de ahogy kortársa és monográfusa Lehel Ferenc megjegyzi „... ő egyszersmind mindjárt pap akar lenni, vagy szerzetes; sőt elsősorban szerzetes és csak ezért katolikus. A szerzetesi élet titokzatossága csábította; nem ám a magányossága, melyben ha nem a vallásosság hát a munka tölti le a lelket. A papok és a szerzetesek különös élete kábította el, amint Itáliában rengeteg sokaságukban, rendjük és fokozataik szerint öltözködve és funkcionálva fejedelmi pompában és koldusszegénységben, diplomatáktól hamiskártyásokig sűrögnek. ... Bűvésznek, varázslónak se kíváncsított annyira, mint papnak. ... Misézni temetni és gyóntatni! ... Asszonyokat és fiatal leánykákat gyóntatni és apácákat gyóntatni! Apácák, ó fehér, viaszfehér, átlátszó arcú apácák.”

Kaszás Gábor

Dante Gabriel Rossetti: *Venus Verticordia*, Russel-Cotes Art Gallery and Museum, Bournemouth

Dante Gabriel Rossetti: *Regina Cordium*, 1860, Johannesburg, Art Gallery

